

Raad voor de Praktijkopleidingen

Jaarrapportage 2019

EDUCATIE &
PRAKTIJK
OPLEIDINGEN

NBA

Inhoudsopgave

Inleiding	3
1. De Raad voor de praktijkopleidingen	4
a. Samenstelling	4
b. Vergaderingen	4
c. De Examencommissie Geïntegreerd slotexamen	5
d. Werkgroepen en subcommissies	5
e. Overleg overig	6
f. Aanwijzing stagebureaus	6
g. Aanwijzing examinatoren	7
h. Aanwijzing overige functionarissen	7
i. Accreditatie onderwijsinstellingen en overige instellingen	7
2. Het geïntegreerd slotexamen	8
a. Activiteiten Raad en Examencommissie	8
b. Aanwijzingen examinatoren	9
3. Het examen in 2019	9
4. Kwaliteitszorg	10
a. Stagebureaus	10
b. Examens	12
c. Referaten	13
d. Trainingsdagen, begeleidingsdagen en intervisiegesprekken	13
e. Simulatieopdrachten (pilot)	14
f. De praktijkopleiding op de Antillen en in Suriname	14
g. Overig	15
5. Regelgeving	15
a. Verordening op de praktijkopleidingen	15
b. Nadere voorschriften op de Praktijkopleidingen	15
c. Overstap- en overgangsregelingen	16
6. ICT omgeving	16
a. ELO – Cum Laude	16
b. Managementinformatie	16
7. Klachten en bezwaren	17
8. Communicatie/ Informatie	17
9. Terugblik op Planning & Controlcyclus	18
10. Samenvatting activiteiten 2019	18

Bijlage: cijfers praktijkopleidingen

- Aantallen trainees per stagebureaucluster
- Aantallen inschrijvingen
- Aantallen afgestudeerde, gezakte en gestopte trainees
- Aantallen functionarissen

Inleiding

Deze jaarrapportage is opgesteld om het bestuur van de NBA en de Commissie Eindtermen Accountantsopleiding (CEA) te informeren over de activiteiten in 2019 ten behoeve van het verzorgen van de praktijkopleidingen en het afnemen van de examens van de Raad voor de praktijkopleidingen (de Raad) en van de afdeling Educatie en Praktijkopleidingen (E&P) van de NBA.

Een belangrijke gebeurtenis in 2019 is de vaststelling van het adviesrapport 'Inhoud, Structuur en Organisatie Geïntegreerd Slotexamen, een geïntegreerde afronding van de opleiding tot accountant'. Naar aanleiding van de adviezen in dit rapport is de Examencommissie Geïntegreerd slotexamen (de Examencommissie) opgericht. Deze commissie heeft de opzet, inhoud en organisatie van het nieuwe examen verder uitgewerkt. Ook op andere vlakken zijn in 2019 stappen gezet op weg naar verdergaande integratie tussen theorie- en praktijkopleiding, bijvoorbeeld door het faciliteren van een pilot met een geïntegreerd traject bij de HAN en de op handen zijnde oprichting van een stagebureau bij Nyenrode.

In 2019 is afscheid genomen van de voorzitter van de Raad, de heer Tuinsma en is de heer Paape bereid gevonden vanaf 1 januari 2020 het stokje over te nemen.

Opvallend dit jaar in de ontwikkeling van de aantallen, de in- en uitstroom van trainees, zijn vooral de toename van het aantal inschrijvingen ten opzichte van 2018 en de prolongatie van het relatief hoge aantal afgestudeerden. Op 31 december 2019 volgden 4216 trainees de praktijkopleiding; 3119s trainees stonden ingeschreven voor de RA praktijkopleiding resp. de praktijkopleiding in de oriëntatie Assurance en 1097 voor de AA praktijkopleiding resp. de praktijkopleiding in de oriëntatie Accountancy-MKB. Vier trainees volgden de praktijkopleiding AA in de oriëntatie Assurance.

Korte vooruitblik

2020 zal vooral in het teken staan van de evaluatie van de nieuwe opzet van de praktijkopleiding, die drie jaar geleden is geïmplementeerd, het stimuleren van verdergaande integratie van de theoretische en praktische vorming en van het geïntegreerd slotexamen, dat vanaf 1 januari wordt afgenomen.

De rapportage bevat een eerste voorzet voor de planning van (nieuwe) activiteiten en projecten in 2020. Deze passages zijn in de rapportage grijs gearceerd.

1. De Raad voor de praktijkopleidingen

a. Samenstelling

De Raad voor de praktijkopleidingen (hierna: de Raad) bestond op 31 december 2019 uit:

C.M.M. (Connie) van der Heide-Ruigrok RA (plv. voorzitter)
P.A.A.M. (Patrick) van Belkom AA
drs. C.J.H.M. (Chantal) van Bussel RA
W. (Wim) de Leeuw MGA RA
drs. R.M. (Remko) Renes RA
drs. A.M. (Jacques) van Welbergen AA

De Raad werd in 2019 namens de Youngprofs bijgestaan door:

E.M. (Emmy) van Diepen MSc
M.J.A. (Maikel) van Krugten

De Raad werd ondersteund door:

J. (Jeroen) Buchel (secretaris)
drs. A.R. (Arjen) Bonestroo (beleidsmedewerker)
I. (Ilonka) Tichelaar (beleidsmedewerker)

Met ingang van 1 januari 2019 is de heer De Leeuw toegetreden tot de Raad. Op 1 september is de heer drs. L.F.G. (Bert) Tuinsma RA afgetreden als voorzitter. Mevrouw Van der Heide heeft tot 1 januari 2020 het plaatsvervangend voorzitterschap op zich genomen. Vanaf 1 januari 2020 treedt de heer prof. dr. L. (Leen) Paape RA RO CIA tot de Raad toe als voorzitter. Vanaf 1 november 2019 staat de heer Van Krugten namens de YoungProfs de Raad bij. In december is de functie van de heer Buchel als secretaris beëindigd vanwege zijn pensionering. Zijn functie is overgenomen door mevrouw S.J. (Sandra) Kroon.

De Raad streeft naar een pluriforme samenstelling. Voorop staat dat er sprake is van een representatieve afspiegeling van de professionele omgevingen waarbinnen trainees hun praktijkopleiding volgen, dat alle leden een gezamenlijke verantwoordelijkheid hebben voor (het doen verzorgen van) de praktijkopleidingen en dat zij over de vereiste kwaliteiten als bestuurder beschikken.

Met ingang van 1 januari 2020 zal de heer prof. dr. L. (Leen) Paape RA RO CIA als voorzitter toetreden tot de Raad en mevrouw S.J. (Sandra) Kroon als secretaris.

b. Vergaderingen

In 2019 is de Raad zes keer in een reguliere vergadering bijeen geweest. In januari vond een heisessie plaats. Tijdens de heisessie en de vergaderingen is onder meer van gedachten gewisseld over de rol van de Raad in NBA 3.0, de portefeuilleverdeling binnen de Raad en het geïntegreerd slotexamen.

De Raad heeft voorts een aantal verzoeken van onderwijsinstellingen, stagebureaus en kantoren beoordeeld.

Er zijn meerdere beslissingen genomen, waaronder:

- Besluit tot vaststelling van het rapport 'Geïntegreerd slotexamen';

- Besluiten met betrekking tot voordracht en competenties van examinatoren die het nieuwe examen af gaan nemen;
- Besluit tot instelling Examencommissie;
- Besluit tot instemming met het verzoek van Nyenrode University om een eigen stagebureau in te richten;
- Besluit tot instemming met het verzoek van de HAN om een pilot met een geïntegreerd traject te starten;
- Besluit tot nadere uitwerking werkdomein 'Bedrijfseconomische advisering' voor de MKB praktijkopleiding;
- Besluit tot vaststelling Planning & controlcyclus 2019.

c. De Examencommissie Geïntegreerd slotexamen

In 2020 is de 'Examencommissie Geïntegreerd slotexamen' (hierna: Examencommissie) ingesteld. De Examencommissie functioneert op basis van een mandaat van de Raad en draagt zorg voor de inhoud en organisatie van het geïntegreerd slotexamen. De leden van de commissie zijn door de Raad benoemd. De Examencommissie bestaat uit twee leden van de Raad, waarvan één voorzitter is van de commissie, en vier vertegenwoordigers van de onderwijsinstellingen, die zijn voorgedragen door de Permanente Werkgroep Accountancy (PWA), de VAAC en het AC-Scholenoverleg. De Examencommissie wordt ondersteund door een secretaris, afkomstig van de NBA.

De Examencommissie bestond op 31 december 2019 uit:

drs. R. M. (Remko) Renes RA (namens Raad, voorzitter)
 P.A.A.M. (Patrick) van Belkom AA (namens Raad)
 Drs. J.J. (Jurroen) Cluitmans (namens VAAC)
 Drs. P (Piet) de Keijzer (namens AC-Scholenoverleg)
 Prof. dr. R.H.G. (Roger) Meuwissen RA (namens PWA)
 Prof. dr. P. (Philip) Wallage RA (namens PWA)

En werd vanuit de NBA ondersteund door I. Tichelaar.

In hoofdstuk 2 wordt afzonderlijk gerapporteerd over het geïntegreerd slotexamen en de activiteiten van de Examencommissie.

d. Werkgroepen en subcommissies

De Raad kan werkgroepen instellen die invulling geven aan specifieke onderdelen van de praktijkopleiding. In 2019 is door een werkgroep gewerkt aan verbetering van de Managementinformatie en voortgangsinformatie om te voorzien in de informatiebehoefte van met name de Raad en de stagebureaus. Deze werkgroep vervolgt in 2020 zijn werkzaamheden. Ook is een werkgroep Kwaliteitsbewaking van start gegaan op basis van een door de Raad op 10 juli vastgestelde opdracht. De werkzaamheden van deze werkgroep zijn tijdelijk gearkeerd in afwachting van definitieve invulling van het Geïntegreerd slotexamen en de evaluatie van de praktijkopleiding.

- In 2020 wordt door de werkgroep Managementinformatie verder gewerkt aan het verbeteren van managementinformatie en voortgangsinformatie. Het doel is om in de loop van 2020 een dashboard te publiceren om relevante (geïntegreerde) informatie te ontsluiten voor de Raad en stagebureaus.

- Mede aan de hand van de eerste halfjaarlijkse evaluatie van het geïntegreerd slotexamen en de (tussentijdse) uitkomsten van de evaluatie van de nieuwe praktijkopleiding zal de werkgroep Kwaliteitsbewaking zijn werkzaamheden rond de zomer van 2020 hervatten. Deze werkgroep heeft de opdracht om invulling te geven aan onder meer het toezichtsbeleid in de nieuwe praktijkopleiding binnen de vernieuwde NBA organisatie.

e. Overleg overig

In 2019 is het overleg met onderwijsinstellingen, stagebureaus en examinatoren voortgezet. Onderwerpen die hierbij aan de orde kwamen betroffen met name de nieuwe praktijkopleiding en in het bijzonder de mogelijkheden voor meer integratie met de theoretische opleiding. Overleg vindt zowel plaats in collectieve bijeenkomsten als bilateraal. Daarbij participeert de Raad onder meer in vergaderingen van de Permanente Werkgroep Accountancy (PWA) en is er afstemming met het AC-scholenoverleg en de VAAC.

De Young Audit Boards en de NBA YoungProfs hebben in november 2019 advies uitgebracht aan de Raad over de inrichting van de praktijkopleiding Assurance, mede naar aanleiding waarvan overleg heeft plaatsgevonden. De analyse op basis waarvan het advies is uitgebracht, wordt betrokken in de evaluatie van de nieuwe praktijkopleiding in 2020.

Het overleg met de stakeholders, en in het bijzonder met de YoungProfs en Young Boards, wordt in 2020 voortgezet.

f. Aanwijzing stagebureaus

Er zijn in 2019 geen nieuwe stagebureaus aangewezen. Wel heeft het stagebureau van Flynth de accreditatie gekregen om ook de praktijkopleiding Assurance aan te bieden. Het stagebureau Audit Rabobank Groep heeft zichzelf in de loop van 2019 opgeheven. De trainees zijn overgedragen aan het NBA stagebureau.

Op het verzoek van Nyenrode University om een stagebureau in te mogen richten is positief besloten. Naar verwachting kunnen de eerste trainees daar in het najaar van 2020 gebruik van maken. Het stagebureau zal met name trainees die werkzaam zijn bij kleine en middelgrote kantoren bedienen.

Er zijn nog 19 stagebureaus operationeel. Dit zijn:

Accon avm	Markus Verbeek Praehop
ABN-AMRO	KPMG
Accountancy Rijksoverheid	Mazars
BDO	NBA
BPC	PKF Wallast
Baker Tilly Berk	PwC
Deloitte	RSM
EY	SRA
Flynth	USG Finance
Grant Thornton	

Accreditaties overige elementen praktijkopleidingen

	0-meting	Trainingsprogramma	Intervisie	Referaat	Simulatie	Begeleidingsdagen
Aantal stagebureaus	3	10	10	7	1	3

g. Aanwijzing examinatoren

In 2019 zijn geen nieuwe examinatoren meer benoemd om het praktijkexamen onder de oude eindtermen af te nemen.

Op 31 december 2019 waren er 74 examinatoren (30 AA, 44 RA) aangewezen om het 'oude' examen af te nemen.

h. Aanwijzing overige functionarissen

Stagebureaus wijzen beoordelaars en praktijkbegeleiders aan en kunnen referaatbegeleiders aanwijzen. Onderwijsinstellingen kunnen eveneens referaatbegeleiders aanwijzen. Op 31 december 2019 waren er 365 beoordelaars, 3912 praktijkbegeleiders en 107 referaatbegeleiders aangesteld.

i. Accreditatie onderwijsinstellingen en overige instellingen

(Aangewezen) onderwijsinstellingen en overige instellingen (dit zijn: instellingen gericht op ondersteuning van de uitoefening van het accountantsberoep of het accountancyonderwijs, niet uitgevoerd door een onderwijsinstelling) kunnen onderdelen van de praktijkopleiding verzorgen. De onderdelen die (gedeeltelijk) buiten de context van een stagebureau kunnen worden verzorgd zijn referaten, nulmetingen, trainingdagen, intervisiegesprekken, de ICAIS-opdracht, simulatieopdrachten en begeleidingsdagen. Begeleidingsdagen kunnen conform het rapport 'Eindtermen Accountantsopleidingen 2016' uitsluitend door stagebureaus in samenwerking met aangewezen onderwijsinstellingen worden aangeboden.

Stagebureaus kunnen kiezen of zij de andere onderdelen intern aanbieden, in samenwerking met andere instellingen of geheel uitbesteden.

Accreditaties elementen praktijkopleidingen

	0-meting	Trainingsprogramma	Intervisie	Referaat	Simulatie	Begeleidingsdagen	ICAIS-opdracht
HBO	1	1	1	1	2	3	-
Uni	1	1	1	7	-	n.v.t.	2
Overig	1	2	1	1	-	n.v.t.	n.v.t.

De Raad heeft in 2018 twee verzoeken om simulatieopdrachten voor de praktijkopleiding in de oriëntatie Accountancy-MKB te mogen aanbieden in beginsel gehonoreerd, onder de voorwaarde dat de verdere ontwikkeling en voortgang door de Raad wordt (kan worden) gemonitord.

In 2019 is bij Full Finance een pilot met een gesimuleerde jaarrekeningcontrole afgerond. Daarnaast zijn pilots gestart met overige assurance-opdrachten bij Full Finance en bij Avans+.

Twee leden van de Raad hebben bij de pilots waargenomen. In hoofdstuk 4 worden de bevindingen uiteen gezet.

In 2019 zijn verzoeken behandeld van Avans+ en Fontys om studenten die daar in het kader van hun theoretische opleiding een vergelijkbare ICAIS casus hebben gemaakt, vrij te stellen van de verplichting om afzonderlijk voor de praktijkopleiding een ICAIS opdracht uit te voeren. De verzoeken zijn nog onderhanden.

Per 1 september 2019 is gestart met een pilot met een geïntegreerd traject met de HAN waarbij beroepsproducten uit de theoretische opleiding onderdeel uitmaken van de praktijkopleiding en elementen uit de praktijkopleiding onderdeel uitmaken van de theoretische opleiding. Voor de beoordeling van de praktijkopleiding zijn de stagebureaus van NBA en SRA hierbij betrokken. 10 trainees nemen deel aan deze pilot.

- In 2020 worden de resultaten van de pilot met de simulatieopdracht bij Avans+ geëvalueerd en de tweede pilot bij Full Finance afgerond.
- De pilot met het geïntegreerde traject van de HAN blijft in 2020 gemonitord.

2. Het geïntegreerd slotexamen

In 2019 is het rapport van de werkgroep Geïntegreerd slotexamen vastgesteld.

In de herziene opzet van het examen wordt gestreefd naar verdergaande integratie van de theorie en praktijk. De inhoudelijke basis wordt gevormd door de CEA eindtermen, die betrekking hebben op zowel de theoretische als de praktijkopleiding.

In het rapport is een nieuw samenwerkingsmodel geïntroduceerd waarbij examenkoppels steeds bestaan uit een examinator die door een onderwijsinstelling is voorgedragen en een door een stagebureau voorgedragen examinator, die werkzaam is in de werkdomeinen behorende bij de oriëntatie van de afstudeerkandidaat.

In de loop van 2019 is door de Examencommissie nader uitwerking gegeven aan het rapport. Vanaf 2020 leggen alle trainees, met uitzondering van de trainees die de AA praktijkopleiding onder de 'oude' eindtermen afronden en trainees die een herexamen doen, het nieuwe examen af.

a. Activiteiten Raad en Examencommissie

In het voorjaar hebben drie introductiebijeenkomsten plaatsgevonden voor degenen die zich kandidaat willen stellen om het nieuwe examen af te gaan nemen.

Op 27 mei 2019 vond de oprichtingsvergadering van de Examencommissie plaats. Hierna is zij nog zes keer bijeen geweest in een reguliere vergadering. Daarnaast hebben leden intakegesprekken afgenomen van voorgedragen kandidaat-examinatoren en overleg gevoerd met de onderwijsinstellingen, onder meer over de voordrachten van examinatoren en de organisatie van examens. Daarbij zijn onder meer een examenreglement, een procedure voor de organisatie van examens, een benoemingsprocedure, een fraude- en bezwaarprocedure en beoordelingsformulieren voor de examens vastgesteld en is een examentraining voor trainees ontwikkeld, die aansluit op de trainingen die examinatoren moeten volgen.

De Examencommissie zal in 2020 het eerste half jaar examens bijwonen en daarna het examen, de examinering en procedures evalueren. Toezichthouders wonen in 2020 de trainingen voor examinatoren bij en worden na de evaluatie door de Examencommissie nader geïnstrueerd.

b. Aanwijzingen examinatoren

Om het nieuwe examen af te nemen zijn 140 examinatoren voorgedragen door stagebureaus en onderwijsinstellingen. Voorgedragen kandidaten worden door de Examencommissie op hun geschiktheid beoordeeld aan de hand van hun CV en een intakegesprek. Benoeming kan pas daadwerkelijk plaatsvinden als zij ook een training voor examinatoren hebben gevolgd. In 2019 zijn intakegesprekken gevoerd met 79 kandidaten. Dit heeft geleid tot 60 benoemingen met ingang van 1 januari 2020. 10 kandidaten zijn afgewezen of hebben zichzelf teruggetrokken. 9 anderen moeten de training in 2020 volgen om te kunnen worden benoemd.

Ieder jaar zal worden gekeken of examinatoren nog voldoen aan het profiel. Voor praktijkexaminatoren geldt dat zij nog verbonden moeten zijn aan het stagebureau dat hen heeft voorgedragen en nog werkzaam moeten zijn in de relevante werkdomeinen. Voor theorie-examinatoren geldt dat zij nog verbonden moeten zijn aan de onderwijsinstelling die ze heeft voorgedragen en actief moeten doceren in één van de kernvakken van de accountantsopleiding. Tenminste eenmaal per jaar zal een kalibratiesessie met de examinatoren worden georganiseerd.

- 60 examinatoren kunnen vanaf 1 januari 2020 het geïntegreerd slotexamen afnemen. Naar verwachting wordt het aantal examinatoren in 2020 verder uitgebreid naar ongeveer 100-110 examinatoren. Gestreefd wordt naar een representatieve mix van examinatoren theorie-praktijk en assurance-MKB.
- Het eerste halfjaar zullen examens bij worden gewoond door leden van de Examencommissie. Hierna vindt een evaluatie plaats, waarbij onder meer het examen zelf, de examinering en procedures rondom het examen worden betrokken.
- Na de evaluatie worden toezichthouders in een bijeenkomst geïnstrueerd.
- Toezichthouders wonen in 2020 examinatorentrainingen bij.
- Eind 2020/begin 2021 wordt nagegaan of de examinatoren nog voldoen aan het profiel. Hiertoe wordt een uitvraag gedaan onder de onderwijsinstellingen en stagebureaus die de examinatoren hebben voorgedragen.
- Eind 2020/begin 2021 vindt de eerste van de jaarlijks te organiseren kalibratiesessies met de examinatoren plaats.

3. Het examen in 2019

Er zijn in totaal 991 examens afgenomen, waarvan 791 met een voldoende resultaat. Het totaal aantal afgenomen examens en het totale slagingspercentage in 2019 zijn daarmee ongeveer gelijk ten opzichte van 2018. Wel is het aantal RA examens wat gedaald en het aantal AA examens wat gestegen. Het slagingspercentage voor de AA praktijkopleiding lag met 75% in 2019 3% lager dan in 2018 en voor de RA praktijkopleiding met 81% 1% hoger.

584 examenkandidaten hebben na afloop van hun examen de enquête ingevuld met vragen over het verloop van het examen. In de enquête worden vragen gesteld over de inhoud en opbouw van het examen en het gedrag en de houding van de examinatoren. Er wordt onder meer gevraagd naar de onderwerpen die aan bod zijn geweest, of er sprake was van een evenwichtig examen en of de examinatoren zorgden voor een open sfeer. Daarbij wordt gevraagd om beide examinatoren een cijfer op een schaal van 1 tot 10 te geven. Het gemiddelde cijfer dat aan de examinatoren werd toegekend is een 7,8. Geen enkele examiner scoorde gemiddeld lager dan een 6,8. Wel zijn er bij in totaal 36 examens 49 onvoldoendes gegeven.

Kandidaten die zakken zijn over het algemeen negatiever over de prestaties van hun examinatoren.

De informatie uit de enquête kan sinds december naar individuele examinatoren worden terug geleid. De ingevulde enquêtes hebben in 2019 geen aanleiding tot aanvullende acties gegeven.

In totaal hebben 157 AA en 469 RA trainees een examentraining ter voorbereiding op het examen in 2019 gevolgd.

4. Kwaliteitszorg

a. Stagebureaus

In 2019 is het functioneren van de volgende stagebureaus beoordeeld:

Deloitte
Markus Verbeek Praehop
KPMG
NBA
RSM
ABN-AMRO

Beoordelingsbezoeken stagebureaus

De beoordeelde stagebureaus functioneren voldoende. Gemeenschappelijke aandachtspunten bij de stagebureaus zijn het uitwerken van ICT-aspecten in plannen en rapportages in met name de 'oude' praktijkopleiding en het formuleren van een goed dilemma. Vooral de grote stagebureaus hebben last van een relatief groot verloop onder beoordelaars en praktijkbegeleiders, wat samenhangt met het normale personeelsverloop. Dit leidt in enkele gevallen tot achterstanden in beoordelingen.

Er is één aanvullende dossierreview gedaan, omdat bij het beoordelingsbezoek een jaar eerder werd geconstateerd dat de beoordelingen van trainees in de nieuwe praktijkopleiding bij één van de beoordelaars onder de maat waren. Desbetreffend stagebureau heeft afscheid genomen van de beoordelaar en actie ondernomen om tekortkomingen in de dossiers te herstellen. De aanvullende review gaf een positief beeld.

Met betrekking tot het formuleren van een goed dilemma zal in 2020 een vernieuwde instructie worden uitgegeven, mede op basis van een voorstel dat eerder door de stagebureaus van de Big4 is gedaan. Met de stagebureaus zullen wij overleggen hoe achterstanden in beoordelingen kunnen worden voorkomen en hoe ervoor kan worden gezorgd dat trainees geen onnodige vertragingen in hun praktijkopleiding oplopen als gevolg van het personeelsverloop.

Thema's 2019

In 2019 is bij de beoordelingsbezoeken in het bijzonder aandacht geweest voor de volgende thema's:

- a. Integratie HR beleid en praktijkopleiding;
- b. ICT in de praktijkopleidingen;
- c. Uitwerken van toegepaste wet- en regelgeving in rapportages.

De Raad heeft de indruk dat een betere inbedding van de praktijkopleiding in de HR systematiek van kantoren en diensten bijdraagt aan verbetering van de kwaliteit van begeleiding en coaching van trainees. Daarbij zouden voortgang en inhoud van de praktijkopleidingen van individuele trainees wat de Raad betreft een vast onderdeel van de interne beoordelingssystematiek moeten zijn. De Raad pleit dan ook voor vertegenwoordiging van HR in de stagebesturen. Bij een aantal stagebureaus heeft HR reeds een vaste positie.

De integratie HR beleid en praktijkopleiding bij de gereviewde stagebureaus is wisselend. Dit is mede afhankelijk van het type stagebureau. Daar waar integratie plaatsvindt, wordt dit op verschillende manieren ingevuld. Bij de grote stagebureaus worden HR instrumenten waar mogelijk ook aangewend voor de praktijkopleiding, zodat de ontwikkeling van trainees en het functioneren van begeleiders en beoordelaars beter kunnen worden gemonitord. Bij een middelgroot kantoor is HR op verschillende manieren betrokken, bijvoorbeeld doordat de voortgangsbewaking van de praktijkopleiding daar is belegd, echter is hier de voortgang en kwaliteitsbewaking van de praktijkopleiding op zichzelf niet in de interne beoordelingscyclus geïntegreerd. Bij de zogenaamde 'verzamelde' stagebureaus is dit aspect moeilijker in te vullen, omdat de directe relatie tussen stagebureau en praktijkopleidingsplaats ontbreekt. De Raad is van mening dat er wat dit onderwerp betreft meer winst te behalen valt en zal dit aspect ook meenemen in de evaluatie.

Als eerder opgemerkt besteden trainees met name in de 'oude' praktijkopleiding in relatief veel gevallen nog te weinig aandacht aan ICT aspecten in hun rapportages. Wij hebben de indruk dat er bij de stagebureaus meer aandacht voor is, maar zien dit niet altijd tot uitdrukking komen in rapportages. In welke mate trainees hun kennis van ICT aspecten in de praktijk toe kunnen passen is daarbij afhankelijk van aard en omvang van de opdrachten die zij uitvoeren.

Het uitwerken van toegepaste wet- en regelgeving is als thema benoemd vanwege de ervaring dat de toepassing van wet- en regelgeving en conceptuele kaders in rapportages die door trainees worden opgeleverd in wisselende mate tot uitdrukking komt en examenkandidaten die zijn gezakt, vaak op dit onderdeel niet voldoende scores.

De beoordeelde dossiers scoren op dit aspect vaker voldoende dan onvoldoende. In sommige dossiers komt niet voldoende tot uitdrukking waarom trainees in bepaalde situaties bepaalde wet- en regelgeving en kaders hebben toegepast. Dit blijft een punt van aandacht.

- In 2020 wordt voor het formuleren van een dilemma een vernieuwde instructie uitgegeven.
- De Raad gaat in 2020 met de stagebureaus in gesprek over het voorkomen van achterstanden in beoordelingen en het mitigeren van nadelige effecten voor trainees in verband met eventuele achterstanden.

De Raad heeft besloten om de thema's van 2019 te laten staan en ook in 2020 aan de stagebureaus te vragen in het bijzonder aandacht te hebben voor:

- a. Integratie HR beleid en praktijkopleiding;
- b. ICT in de praktijkopleidingen;
- c. Uitwerken van toegepaste wet- en regelgeving in rapportages.

Thema a. is ook een belangrijk aspect bij de evaluatie van de praktijkopleiding in 2020.

Aan de volgende stagebureaus wordt in 2020 een beoordelingsbezoek afgelegd:

Accon avm
Baker Tilly Berk

EY
PKF Wallast
PwC
SRA
USG Finance

De heroverweging van het toezichtbeleid kan tot gevolg hebben dat het toezicht op de stagebureaus en de frequentie daarvan anders worden ingevuld.

De stagebureaus stellen uiterlijk 30 april 2020 hun jaarevaluaties over 2019 beschikbaar.

Op basis van de uitkomsten van de evaluatie en de werkgroep Kwaliteitsbewaking wordt in 2020 invulling gegeven aan het 'op instellingsniveau' beoordelen van onderwijsinstellingen en overige instellingen die onderdelen van de praktijkopleiding aanbieden.

b. Examens

Er zijn in 2019 18 (8%) AA examens en 41 (5,3%) RA examens bijgewoond door toezichthouders. Zij zijn doorgaans tevreden met de examinering door de examinatoren. De bevindingen zijn met de examinatoren gedeeld.

Van drie examinatoren werd het functioneren met een onvoldoende beoordeeld. Dit betroffen twee examens. Eén examinator had volgens de toezichthouder nauwelijks inbreng in het examen. Een andere toezichthouder was van mening dat de examinatoren in kwestie niet voldoende doorvroegen en niet voldoende kritisch waren.

Met de twee laatste examinatoren zijn twee examens later in het jaar met een lid van de Raad voorbereid. Hiervoor zijn de portfolio's doorgenomen en kritische vragen voorbereid. De examens zelf zijn bijgewoond door een toezichthouder, die van mening was dat de examinering bij deze examens voldoende was.

Thema's 2019

Met de verwachting dat reeds vanaf het voorjaar 2019 geïntegreerde slotexamens zouden worden afgenomen, waren voor dit jaar de volgende thema's gekozen:

- Het geïntegreerd slotexamen
- Het competentieprofiel van de examinator

Omdat uiteindelijk de eerste nieuwe examens pas vanaf 1 januari 2020 af worden genomen, waren deze thema's van relatief geringe betekenis in 2019.

Bij de beoordeling van het functioneren van examinatoren in 2020 wordt aan de volgende thema's in het bijzonder aandacht besteed:

- Het geïntegreerd slotexamen
- Het competentieprofiel van de examinator

Vanaf januari 2020 worden de eerste geïntegreerde slotexamens afgenomen door examinatoren, die hiervoor specifiek zijn aangewezen. Het geïntegreerde karakter van het examen wordt benadrukt doordat het wordt afgenomen door één examinator vanuit het onderwijs en één examinator vanuit de praktijk.

Nadat de leden van de Examencommissie de eerste ervaringen met het nieuwe examen hebben opgedaan en geëvalueerd, worden de toezichthouders geïnstrueerd om ze bekend te maken met het nieuwe examen en om de focus van het toezicht te bepalen.

De werkgroep Kwaliteitsbewaking heeft daarbij de opdracht om voorstellen te doen om aan de hand van waarnemingen van toezichthouders en managementrapportages waardevolle, geïntegreerde informatie te kunnen genereren, mede op basis waarvan de Raad en de examencommissie hun beleid kunnen bepalen.

c. Referaten

In 2019 hebben de eerste trainees in de praktijkopleiding MKB referaten afgelegd. Daarbij zijn door IEMA referaatgroepen geheel in het Engels gefaciliteerd.

Ongeveer 600 trainees namen in 2019 deel aan een referaatgroep. 15 referaatbijeenkomsten zijn bijgewoond door toezichthouders. Dit zijn de bijeenkomsten waarin de casusbeschrijvingen door deelnemers worden gepresenteerd en bediscussieerd. De bijgewoonde bijeenkomsten werden georganiseerd door Rijksuniversiteit Groningen, Universiteit van Amsterdam, SRA, het samenwerkingsverband Baker Tilly-Grant Thornton-Mazars, Nyenrode, VU, Tilburg University en Erasmus Universiteit.

De toezichthouders zijn overwegend positief over het referaat, zowel over het referaat als toetsmiddel als over de manier waarop de referaten worden begeleid. De sessies leiden tot verdieping van het dilemma en er vinden goede open discussies plaats. Eenmaal werd in het bijzonder gewaardeerd de aandacht die er door de referaatbegeleiders aan cultuuraspecten werd besteed. Bij een andere referaatgroep maakten de deelnemers een analyse van de oorzaken van het dilemma, waarbij zij ingingen op het individu en de individuele opdracht, het team, het kantoor en de sector. Dit leverde volgens de toezichthouder een verfrissende kijk op hoe dilemma's kunnen ontstaan, in stand blijven en worden versterkt, waardoor de oplossing wordt bemoeilijkt.

Ook feedback van begeleiders en deelnemers die de toezichthouders desgevraagd ontvangen is veelal positief.

In een enkel geval was de toezichthouder van mening dat de dilemma's te vaktechnisch waren ingestoken.

De bevindingen zijn met de referaataanbieders gedeeld.

De werkgroep Kwaliteitsbewaking zal voorstellen doen om het toezicht met betrekking tot de referaten in de toekomst op een andere manier vorm te geven.

d. Trainingsdagen, begeleidingsdagen en intervisiegesprekken

Trainingsdagen, begeleidingsdagen en intervisiegesprekken zijn onderwerp van de jaarevaluaties van de stagebureaus en worden besproken bij de beoordelingsbezoeken. De werkgroep Kwaliteitsbewaking heeft de opdracht gekregen om deze elementen verder te integreren in het toezichtsbeleid.

In 2020 wordt uitgewerkt hoe de begeleidingsdagen, trainingsdagen en intervisiegesprekken (beter) kunnen worden geïntegreerd in het toezichtsbeleid.

e. Simulatieopdrachten (pilot)

Eind 2018 is een eerste pilot met een simulatieopdracht jaarrekeningcontrole gestart die in 2019 is afgerond.

Omdat deze opdracht niet op het niveau van een beginnend beroepsbeoefenaar en al in het tweede jaar van de praktijkopleiding wordt uitgevoerd, is deze vooral gericht op leren en feedback. Trainees kunnen in principe niet zakken als zij het gehele traject doorlopen.

Door leden van de Raad zijn de begeleidingsdagen, een interimcontrole en een eindejaarscontrole bijgewoond. Daarbij hebben zij een review op de trainee- en accountantsdossiers uitgevoerd.

Indruk van de waarnemers is dat de opdracht gedegen is aangepakt en volgens de accreditatievoorwaarden uitgevoerd.

Op basis van de bevindingen is door de Raad een aantal aanwijzingen en aanbevelingen geformuleerd. Deze zien onder meer op een aantal inhoudelijke aspecten waar meer aandacht voor wordt gevraagd (bijvoorbeeld materialiteitsaspecten, betrouwbaarheid van informatie, ICT aspecten en verbeterpunten voor de organisatie) en op het helderder maken van de toetsingscriteria.

Dat hier opvolging aan is gegeven blijkt uit de waarnemingen die zijn gedaan bij de tweede pilot met een simulatie van een overige assuranceopdracht, die op het niveau van een beginnend beroepsbeoefenaar moet worden uitgevoerd. Hierbij zijn echter andere (aanwijzingen voor) tekortkomingen gesignaleerd. De waarnemers hebben niet kunnen vaststellen dat alle deelnemers de opdracht op het niveau van een beginnend beroepsbeoefenaar hebben uitgevoerd. Er zijn keuzes gemaakt en motiveringen gegeven die dit in twijfel trokken. De afronding van de evaluatie moet nog plaatsvinden.

Een derde pilot vond plaats bij een andere instelling. Deze simulatieopdracht kent een andere insteek. Deelnemers werken veel individueel aan de opdrachten, terwijl bij de andere opdrachten in groepen wordt gewerkt. De dossierreview moet nog worden afgerond.

De belangrijkste vraag is of de simulatieopdrachten ook daadwerkelijk alle doelen dienen, waarvoor zij zijn opgezet. Dit wordt meegenomen in de totaalevaluatie.

- De evaluaties van de tweede en derde pilot met de simulatieopdracht worden in 2020 afgerond.
- De simulatieopdrachten worden meegenomen in de totaalevaluatie van de praktijkopleiding.
- Door de werkgroep Kwaliteitsbewaking wordt uitgewerkt hoe en in welke mate in de toekomst toezicht zal worden gehouden op de simulatieopdrachten.

f. De praktijkopleiding op de Antillen en in Suriname

Ongeveer 50 trainees volgden in 2019 hun praktijkopleiding op de Antillen of in Suriname. Trainees volgen de praktijkopleiding bij de stagebureaus BPC, Accountancy Rijksoverheid, Deloitte, EY, NBA en SRA.

22 trainees volgen de nieuwe praktijkopleiding, waarvan twee in de MKB oriëntatie. In 2019 zijn 10 RA trainees en 1 AA trainee afgestudeerd. Op 3 examens vond toezicht plaats.

In oktober zijn op Curaçao voorlichtingsbijeenkomsten georganiseerd over de nieuwe praktijkopleiding en het geïntegreerd slotexamen voor trainees en functionarissen die bij de praktijkopleiding zijn betrokken. Ook zijn intakegesprekken met kandidaat-examinatoren afgenomen

en is een training voor de kandidaten verzorgd. Er zijn zes examinatoren benoemd om het geïntegreerd slotexamen af te nemen. Daarnaast is gesproken met de aanbieder van de intervisiegesprekken en het trainingsprogramma op Curaçao. Dit betreft een 'overige instelling'.

g. Overig

In 2019 is het curriculum voor de praktijkopleiding Accountancy MKB aangepast om de adviesrol van de accountant beter tot zijn recht te laten komen. Hiervoor is de driedeling inzake de adviesrol van de accountant uit het NEMACC-rapport overgenomen: de natuurlijke adviesrol, de rol bij standaard adviezen en de rol bij specialistische adviezen. Bij het werkdomein Bedrijfseconomische Advisering wordt inhoudelijk (qua niveau) uitgegaan van standaard adviezen. Wat betreft het proces moet worden uitgegaan van de stappen die horen bij specialistische adviezen.

5. Regelgeving

a. Verordening op de praktijkopleidingen

In 2019 is een wijziging op de Verordening op de praktijkopleidingen door de ledenvergadering vastgesteld. Met deze wijziging heeft de Examencommissie een formele status als commissie binnen de NBA gekregen.

b. Nadere voorschriften op de Praktijkopleidingen

In 2019 heeft de Raad ingestemd met een aantal wijzigingen op de Nadere Voorschriften op de praktijkopleidingen. Deze betreffen:

- Regelen geïntegreerd slotexamen o.m. door opname reglement;
- Regelen ruimere vrijstellingsmogelijkheid trainingsprogramma (bij verkorting praktijkopleiding)
- Herstelen onduidelijkheid m.b.t. verkortingsverzoek;
- Herstellen fout intervisie bij verkorting.

Een voorstel om een (algemene) mogelijkheid te bieden om praktijkopdrachten, die zijn uitgevoerd in het kader van de theoretische opleiding, in de praktijkopleiding in te brengen, is nog onderhanden. De Raad is nog in beraad over de reikwijdte van dit voorstel. Vragen hierbij zijn of de opdrachten – mede gezien hun plaats in de theoretische opleiding - op het vereiste ervaringsniveau kunnen worden uitgevoerd en in hoeverre deze opdrachten kunnen bijdragen aan het behalen van de eindtermen. Een besluit hierover wordt in 2020 genomen. Wanneer besloten wordt dat voor dit besluit de uitkomsten van de evaluatie van de praktijkopleiding wordt afgewacht, wordt overwogen om de andere wijzigingen op de nadere voorschriften al eerder het bestuur te laten passeren.

In 2020 zullen de Nadere Voorschriften op de praktijkopleidingen worden gewijzigd. Een wijzigingsvoorstel daartoe zal door de Raad bij het bestuur worden gelegd. Er wordt naar gestreefd de gewijzigde voorschriften voor de zomer te kunnen publiceren.

c. Overstap- en overgangsregelingen

Met de overgang naar de nieuwe eindtermen en het nieuwe praktijkopleidingsmodel en de verschillende overgangs- en overstapregelingen en uitwerkingen daarvan, is een relatief complex landschap ontstaan van mogelijkheden voor studenten/trainees om theorie- en praktijkopleiding in overeenstemming met elkaar te brengen en af te ronden.

Gevolgen voor AA trainees die de theorie-opleiding niet meer voor 1 september 2019 onder de oude eindtermen konden afronden, maar de praktijkopleiding nog wel in het oude regime af willen ronden, zijn voornamelijk beperkt gebleven. Voor zover te voorzien betreft dit een heel beperkt aantal trainees, waarbij per geval zal worden bekeken welke consequenties hieraan moeten worden verbonden.

Op 31 december 2019 volgden nog 1418 trainees (een derde van het totale aantal) de praktijkopleiding onder de oude eindtermen. Naar verwachting zal een deel de deadline van 1 september 2021 niet halen. In aanvulling op de huidige overstapregeling zal in 2020 worden gekeken hoe wordt omgegaan met kandidaten die de deadline op de valreep niet halen, maar het 'oude' portfolio wel hebben afgerond. Deze trainees hebben op dat moment deficiënties voor hun praktijkopleiding en mogelijk ook voor de theoretische opleiding.

In 2020 zal de Raad een aanvullende deficiëntieregeling treffen voor trainees het portfolio van de praktijkopleiding onder de 'oude' eindtermen hebben afgerond, maar onverhoopt niet voor de deadline van 1 september 2021 afstuderen.

6. ICT omgeving

a. ELO

Vanaf december 2019 kan alleen via twee-factor-authenticatie worden ingelogd in de ELO.

b. Managementinformatie

In januari 2019 is de werkgroep Managementinformatie van start gegaan. De werkzaamheden van deze werkgroep zijn gerelateerd aan het Business Intelligence project binnen de NBA en heeft raakvlakken met de opdracht van het projectteam 'Inzicht in de arbeidsmarkt' van de NBA. In de werkgroep participeren vertegenwoordigers van stagebureaus, een consultant van Three Ships (leverancier van de ELO), een systeemanalist van de NBA en medewerkers van E&P.

De werkgroep heeft een inventarisatie gemaakt van de benodigde/ gewenste managementinformatie en individuele voortgangsinformatie. Inmiddels is een deel hiervan verzameld in een datawarehouse en bereikbaar via power BI. De eerste ontwerpen van het dashboard zijn door de deelnemende stagebureaus positief ontvangen. In 2020 wordt hieraan verder gewerkt met als doel de informatie voor de Raad en stagebureaus in de loop van het jaar beschikbaar te kunnen stellen.

De werkgroep Managementinformatie werkt in 2020 verder aan het project met als doel om in de loop van het jaar een dashboard te kunnen presenteren, waaruit de benodigde informatie voor stagebureaus en Raad kan worden onttrokken.

7. Klachten en bezwaren

In 2019 heeft de Raad één bezwaar en drie klachten ontvangen. Twee klachten zijn nog in behandeling.

De andere klacht en het bezwaar zijn afgehandeld door een hiervoor door de Raad aangewezen commissie, bestaande uit leden van de Raad met ondersteuning door E&P.

Het bezwaar had betrekking op de toekenning van een onvoldoende voor het afleggen van een mondeling examen. Dit betreft in feite een verzoek om heroverweging van het examenresultaat. Na kandidaat en examinatoren te hebben gehoord, heeft de commissie geoordeeld dat aan de hand van het bezwaarschrift en de reactie van de examinatoren geen aanwijzingen konden worden gevonden dat het examen niet conform de juiste procedures en maatstaven is afgenomen en beoordeeld, en het bezwaar afgewezen. Dit werd versterkt doordat bij het examen een toezichthouder aanwezig was die van mening was dat er een goed en evenwichtig examen is afgenomen.

De klacht had betrekking op de competentie van één van de examinatoren en op de inhoud en het verloop van het examen. Het desbetreffende examen is afgenomen door een ervaren en een relatief onervaren examinator, die wat de klager betreft het examen te theoretisch instak. De klachten over de inhoud van het examen zijn door de examinatoren weersproken. Naar aanleiding van de klacht is gekeken of in de examenwijzers en tijdens de examentrainingen de juiste verwachtingen worden gewekt met betrekking tot gedragingen tijdens en rondom het examen (aankomst, tijdigheid, sfeer) en de inhoud van de presentatie, die trainees bij aanvang van het examen geven. Voor het geïntegreerd slotexamen is een nieuwe training ontwikkeld, die aansluit bij de training die examinatoren hebben gehad. De nieuwe examenwijzer sluit hier eveneens bij aan. Op deze manier beogen wij de verwachtingen van examinatoren en kandidaten (beter) op elkaar af te stemmen.

8. Communicatie/ Informatie

In 2019 zijn voorbereidingen getroffen om de praktijkopleidingsgidsen te actualiseren.

Nieuwe gidsen worden in 2020 gepubliceerd.

Met enige regelmaat zijn betrokkenen door middel van nieuwsbrieven geïnformeerd over de ontwikkelingen rondom de praktijkopleidingen. Belangrijkste onderwerpen waren de invoering van het geïntegreerd slotexamen en de deadline voor afstuderen onder de oude eindtermen. Daarbij hebben stagebureaus overzichten ontvangen van trainees die mogelijk in de problemen komen vanwege de deadline, met het verzoek hier binnen de organisatie actie op te nemen.

Er heeft één plenaire bijeenkomst met de stagebureaus plaatsgevonden en er zijn drie bijeenkomsten met (kandidaat-)examinatoren geweest.

Met de individuele stagebureaus, onderwijsinstellingen en 'overige instellingen' is regelmatig overlegd, onder meer naar aanleiding van de accreditatieaanvragen, de ervaringen met en voortgang van de nieuwe praktijkopleidingen en de invoering van het geïntegreerd slotexamen

De geactualiseerd praktijkopleidingsgidsen worden in 2020 gepubliceerd.

9. Terugblik op Planning & Controlcyclus

De Raad heeft er in 2019 voor gekozen prioriteit te geven aan de invoering van het geïmplementeerd slotexamen. Door leden van de Raad, de Examencommissie en de afdeling E&P is veel tijd en energie gestoken om mogelijk te maken dat het nieuwe examen vanaf 1 januari 2020 kan worden afgenomen. Het verheugt ons dat dit is gelukt, maar wij realiseren ons ook dat andere projecten daarmee wat op de achtergrond zijn geraakt en niet geheel volgens planning konden worden afgerond.

Meest belangrijke is dat wij kunnen constateren dat er niet is afgedaan aan het verloop van de dagelijkse processen en dat er belangrijke initiatieven zijn genomen en zinvolle discussies over de nieuwe praktijkopleiding zijn gevoerd.

Wij kijken wat ons betreft daarom terug op een succesvol jaar.

10. Samenvatting activiteiten in 2020

De belangrijkste projecten en activiteiten in 2020 zijn (in willekeurige volgorde):

- Evaluatie van de nieuwe praktijkopleiding
- Stimuleren integratie theoretische en praktische vorming
- Invoering geïntegreerd slotexamen
- Monitoring simulatieopdrachten, afronding evaluatie pilots
- Monitoring geïntegreerd traject HAN
- Herijking en invoering gewijzigd toezichtsbeleid
- Afronding project Managementinformatie
- Wijziging Nadere voorschriften op de praktijkopleidingen
- Communicatie met stakeholders

Bijlage: cijfers praktijkopleidingen

Aantallen trainees per stagebureaucluster op 31 december 2019

Stagebureau	RA oude eindtermen	RA Assurance			AA-MKB breed oude eindtermen	AA-controle oude eindtermen	AA Accountancy MKB			AA Assurance	RA	AA	Totaal per stagebureau
		Totaal	Start	Overstap			Totaal	Start	Overstap				
Totaal Big4	680	1407	1399	8	18	7	53	46	7	0	2087	78	2165
Overig openbaar	115	239	237	2	34	1	119	103	16	0	354	154	508
Overheid	40	40	40	0	2	2	0	0	0	0	80	4	84
IAD's	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	0	5
Verzamelde stagebureaus	238	310	308	2	190	49	615	517	98	4	548	856	1404
Trainees zonder stagebureau	35	10	10	0	2	0	3	3	0	0	45	5	50
Totaal	1113	2006	1994	12	246	59	790	669	121	4	3119	1097	4216
<i>Totaal 2018</i>	<i>1939</i>	<i>1358</i>	<i>1357</i>	<i>1</i>	<i>438</i>	<i>78</i>	<i>669</i>	<i>500</i>	<i>169</i>	<i>2</i>	<i>3297</i>	<i>1187</i>	<i>4484</i>

Inschrijvingen 2019

Jaar	Inschrijvingen RA Assurance	Inschrijvingen AA Accountancy-MKB	Inschrijvingen AA Assurance	Totaal
2014	666	160	-	826
2015	697	171	-	868
2016	1001	299	-	1300
2017	771	381	-	1152
2018	601	148	2	751
2019	691	199	2	892

Afgestudeerde, gezakte en gestopte trainees t/m 31 december 2019

	RA oude eindtermen	RA Assurance			AA-MKB breed oude eindtermen	AA-controle oude eindtermen	AA Accountancy MKB			RA	AA	Totaal
		Totaal	Start	Overstap			Totaal	Start	Overstap			
Afgestudeerd	610	14	14	0	118	15	34	2	32	624	167	791
Onvoldoende examens (<i>nadien geslaagd</i>)	142 (75) ¹	3 (1)	3 (1)	0	42 (18) ²	2 (1)	11(3) ³	1	10 (3)	145	55	200
<i>Totaal aantal examens</i>	752	17	17	0	160	17	45	3	42	769	222	991
Gestopt	233	54			102		37			287	139	426

Slagingspercentage 2019: 80% (RA: 81%, AA: 75%)

Ter vergelijking uit jaarrapportage 2018

	RA oude eindtermen	RA Assurance			AA-MKB breed oude eindtermen	AA-controle oude eindtermen	AA Accountancy MKB			RA	AA	Totaal
		Totaal	Start	Overstap			Totaal	Start	Overstap			
Afgestudeerd	658	5	5	0	99	11	17	0	17	663	127	790
Onvoldoende examens (<i>nadien geslaagd</i>)	164 (85) ⁴	0	0	0	36 (12) ⁵	0	0	0	0	164 (85)	36 (12)	200 (97)
<i>Totaal aantal examens</i>	822	5	5	0	135	11	17	0	17	827	163	990
Gestopt	229	37	37	0	111	7	44	32	12	266	162	428

Slagingspercentage 2018: 80% (RA: 80%, AA: 78%)

¹ Elf trainees zijn in periode tweemaal gezakt. Vier hiervan zijn bij de tweede herkansing geslaagd. De tweede herkansingsexamens van de andere trainees moeten nog plaatsvinden. Twee trainees zijn in periode drie keer gezakt

² Drie trainees zijn in periode tweemaal gezakt. De tweede herkansingsexamens moeten nog plaatsvinden.

³ Twee trainees zijn in periode tweemaal gezakt. De tweede herkansingsexamens moeten nog plaatsvinden.

⁴ 16 trainees zijn in periode tweemaal gezakt. Zeven hiervan zijn bij de tweede herkansing geslaagd. De tweede herkansingsexamens van de andere trainees moeten nog plaatsvinden. Eén trainee is in periode drie keer gezakt.

⁵ Zeven trainees zijn in periode tweemaal gezakt. Eén daarvan is nadien geslaagd. De overige tweede herkansingsexamens moeten nog plaatsvinden.

Aantallen functionarissen 2018

Functionaris	Totaal
Praktijkbegeleiders	3912
Beoordelaars	365
Referaatbegeleiders	107
Examinatoren	74

Gemiddelde duur van de praktijkopleiding van afgestudeerden in 2017: 5,21 jaar

Gemiddelde duur van de praktijkopleiding van afgestudeerden in 2018: 5,14 jaar

Gemiddelde duur van de praktijkopleiding van afgestudeerden in 2019: 4,96 jaar